

Dr. H. van Ruller

Nederlandse Antillen en Verenigde Naties

Een warme douche doet mij beseffen, dat ik in een volstrekt vreemd gebied ben beland. Het is zo gebeven. In een nat staartje van de orkaan Gilbert twee uur voor het ochtendgloren is de KLM-*widebody* geland op de baan parallel aan de zee op Curaçao. Dan pas realiseer ik mij, dat ik niet meer in Nederland ben.

Door een prettige samenloop van omstandigheden ben ik uitgenodigd een serie colleges te geven over privatisering. Noch de taal, noch het type afspraken, noch het onderwerp, noch het onderdak (ik logeer bij een vriend) gaf tijdens de voorbereidingen enige aanleiding om te denken aan een trip naar een vreemd gebied. Echter, gedurende de maand op de Nederlandse Antillen (NA) is het gevoel steeds sterker geworden, dat nu de staatkundige band met het Koninkrijk der Nederlanden als toevallig moet worden beschouwd.

Op de kleine, gezellige en actieve universiteit en tijdens tal van andere ontmoetingen word ik stevig uitgehoord over mijn opvattingen over de toekomstige staatkundige status van de NA.¹ Ik moet eerlijk bekennen nooit in de positie te zijn geweest om daarover te hebben moeten nadenken. De opvatting van het voormalige kamerlid Franssen 'onafhankelijkheid, zo nodig per PTT' gaat mij wat ver, maar voor het overige . . .

Al discussiërend ben ik tot de volgende conclusies gekomen. De eilanden horen niet of nauwelijks bij elkaar. De status aparte van Aruba lijkt een goede zaak, waarom dan niet zoiets voor Curaçao (eventueel samen met Bonaire) en St. Maarten (zo mogelijk samen met St. Eustatius en Saba). De eilandbesturen zijn elkaar tot last. Het landsbestuur van de NA verdubbelt het bestuur op Curaçao en heeft betrekkelijk weinig invloed op de andere eilanden. Overdracht van de soevereiniteit aan Venezuela ligt voor de hand. De ABC-eilanden liggen binnen de 200-mijlszone, bij helder weer kun je Venezuela zien liggen. Het idee blijkt onbespreekbaar. Het noemen van de mogelijkheid levert het gevaar op de kamer te worden uitgezet. Het is een onbeschaafd land met een andere cultuur. Economisch zou het heel voordelig kunnen zijn. De eilanden liggen zo ver van elkaar en van andere Caraïbische eilanden, dat aansluiting bij een groter geheel het probleem niet echt zou oplossen. Bovendien zijn er meer mini-eilandstaten in de wereld; meer dan twintig zijn er lid van de Verenigde Naties (VN). Waarom zouden de NA, ieder afzonderlijk of in kleine groepjes niet alleen ver-

1. Dr. Ing. Valdemar Marcha en vele anderen, *Nos Futuro, wegen naar een toekomst voor de Nederlandse Antillen*, Curaçao 1986.

der kunnen? Men zal minstens erg goed moeten luisteren naar de argumenten, die vele Antillianen hebben om bij Nederland te willen blijven behoren², hun financiële voordeel laat ik buiten beschouwing. In de woorden van mijn echtgenote, vaak heftig bijgevallen door discussiepartners: 'Je kunt na 350 jaar niet eenzijdig een huwelijk verbreken, ook al was het een eenzijdig opgedrongen kind-huwelijk.'

Handhaving band

Echter de beleving van de on-Nederlandse vreemdheid, de grote mate van culturele en politieke zelfstandigheid en de afwezigheid van 'koloniaal denken' bevestigt het gevoelsmatig ingenomen standpunt, dat een continuering van de huidige situatie niet goed is. De volgende argumenten heb ik gehoord voor de handhaving van de band met Nederland. Nederland biedt diplomatieke bescherming tegen een aantasting van de democratie en de soevereiniteit door Venezuela te weerhouden van verovering (vergelijk *Falkland Islands*) door wellicht een (drugs)-mafia-achtige kongsi te kunnen afhouden van verovering c.q. op- of omkoping van het bestuur (Columbia-Miami; Maladiven), of door het tegengaan van machtige, financieel sterke, kapitalistische dan wel links-ideologisch getinte invloed van buiten op een zwakke regering (bijvoorbeeld Grenada). Het hebben van een eigen gewapende macht is gezien de ervaringen in Suriname en elders in Latijns Amerika ook al geen aantrekkelijke gedachte. Bijna ieder is het er overigens over eens, dat de Nederlandse militaire aanwezigheid alleen maar een symbolisch karakter heeft.

Het toegevoegd zijn aan het Nederlandse rechtssysteem is een goede basis voor handel en het aantrekken alsmede het instandhouden van buitenlandse investeringen. Het is vertrouwenwekkend. Het relatief kleine Nederland biedt een goed aanknopingspunt voor het onderhouden van de noodzakelijke buiten-

landse betrekkingen. Het 'Nederlandse' paspoort en de vrije toegang tot Europa worden hogelijk gewaardeerd. Kleine onafhankelijke (eiland-)staten zullen door hun enorme afhankelijkheid van de buitenwereld altijd wel een wisselvallige economie hebben en houden. Het is daarom voor advies en (financieel) krediet goed een vaste bekende relatie te hebben. Door de geringe omvang van het bestuursapparaat en van de bevolking zal men nooit voldoende expertise kunnen opbrengen om zich volledig zelfstandig in de wereld te kunnen handhaven.³

Bij nader inzien gelden deze argumenten eigenlijk voor alle kleine eilandstaten in het Caraïbisch gebied of daarbuiten. Zou het daarom niet mogelijk zijn in het kader van de VN initiatieven te nemen, die deze en andere *service* geeft aan de NA en alle andere onafhankelijke kleine (eiland)staten die deze bescherming en steun behoeven?

De Veiligheidsraad kan voor militaire binnenlandse- en buitenlandse *peace-keeping* en/of *peace-enforcing* zorgen. Costa Rica bijvoorbeeld heeft geen leger. Het land rekent erop dat de Veiligheidsraad zal optreden als het wordt aangevallen. Bovendien hoeft het verschil niet zo groot te zijn met de bestaande situatie. Als Nederland betaalt zullen de mariniers aldaar worden uitgerust met een blauwe baret. Het Internationaal Gerechtshof kan, in het geval van de NA in samenwerking met de Nederlandse rechterlijke macht, de sluitsteen vormen voor de handhaving van het rechtssysteem. De Trustschapsraad zou de bewindvoerders/gouverneurs kunnen benoemen. De UNCTAD kan voortgaan met zijn economische onderzoeken ten bate van de vele kleine

2. Mr. W.F. de Gaay Fortman, 'Laat de Antillen met rust', *Christen Democratische Verkenningen* 12/85 553. Een reactie daarop van prof. mr. W.C.L. van der Grinten, 'De toekomst van de Nederlandse Antillen', *Christen Democratische Verkenningen* 6/86, 231.
3. Edward Dommen and Philippe Hein ed., *States, Microstates and Islands*, London 1985.

leden van de VN, IMF en Wereldbank kunnen de noodzakelijke financiële garanties en kredieten verlenen behorend bij de economische situatie, hopelijk onder humane voorwaarden. De VN-universiteit kan zorgdragen voor de nodige intellectuele schaalvergroting. De *International Civil Aviation Organization* (ICAO) kan in samenwerking met nabij gelegen landen zorgen voor het op peil houden van het luchtbegeleidingssysteem voor het vliegverkeer, hetzelfde kan de *World Meteorological Organization* (WMO) doen voor de weersvoorspellingen. Ik kan zo doorgaan.

De VN werkt vooral goed als lidstaten geld ter beschikking stellen voor het ondernemen van activiteiten onder haar auspiciën. Nederland besteedt het geld voor de NA nu ook. Waarom zou in het ka-

der van de onafhankelijkheid van de NA niet tegelijkertijd een oplossing geboden kunnen worden voor de problematiek van de vele kleine (eiland)staten in een militair, economisch, etc. onveilige en onzekere wereld? Is een dergelijke werkwijze niet beter dan de sympathieke maar onduidelijke en vooralsnog inhoudsloze *gemenebest suigeneris*-gedachten van onze vriend Willem de Kwaadsteniet⁴ of de 'gemeenschappelijke regelingen' ideeën van De Gaay Fortman de Jongere?

4. Recent opnieuw verwoord in *Trouw*, 1 februari 1989.

